

KATE CHOPIN

**Désirée laps
ja teisi jutte**

Inglise keelest tõlkinud Krista Mits ja Janela Tähepõld-Tammert

SA Kultuurileht

Tõlge on valminud Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate sektsiooni noorte tõlkijate koolitusprogrammi raames.

Tõlgitud väljaandest:

The Complete Works of Kate Chopin,
edited and with an introduction by Per Seyersted.
Foreword by Edmund Wilson, vols I and II.
Louisiana State University Press: Baton Rouge, 1969

Koostanud Krista Mits
Toimetanud Katrin Kern, Krista Mits ja Janela Tähepõld-Tammert
Korrektuuri lugenud Triinu Tamm
Kujundanud Maris Kaskmann

© Tõlge eesti keelde. Krista Mits, Janela Tähepõld-Tammert ja Loomingu Raamatukogu, 2023
© Saatesõna. Krista Mits ja Loomingu Raamatukogu, 2023
© Kaanefoto. Vikipeedia

Kolleegium

Toomas Haug, Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull,
Maria-Kristiina Lotman, Ilona Martson, Mati Sirkel, Elle-Mari Talivee,
Marek Tamm, Jaak Tomberg, Udo Uiho

Toimetus

Harju 1, 10146 Tallinn
Tel: 627 6425
E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkitud Tallinna Raamatutrükikoda

ISSN 1406-0515
ISBN 978-9916-713-30-3 (trükis)
ISBN 978-9916-713-31-0 (epub)

JUTUSTUS ÜHEST TUNNIST

Teades, et proua Mallard vaevleb südamehädade käes, tehti kõik selleks, et uudis abikaasa surmast antaks talle edasi võimalikult delikaatselt.

Naise õde Josephine oli see, kes talle sellest rääkis, katkendlike lausetega, looritatud vihjetega, mis pooleldi varjates tõde paljastasid. Mehe sõber Richards oli samuti seal, naise kõrval. Just Richards oli olnud ajalehetoiimetuses, kui sinna jõudsid uudised rongiõnnetusest, milles „hukkunute“ nimekirja eesotsas seisis Brently Mallardi nimi. Richards oli võtnud vaid niipalju aega, et teise telegrammi abil uudiste tõesuses veenduda, ja kiirustanud, et takistada mõnel vähem ettevaatlikul ja peenetundelisel sõbral kurba sõnumit edastamast.

Erinevalt paljudest teistest naistest sarnases olukorras ei seisnud proua Mallard otsekui halvatult, suutmata uudise tõsidust mõista. Ta puhkes õe käte vahel äkki ja ohjeldamatult nutma. Kui suurem leinatorm oli vaibunud, läks naine üksi oma tuppa. Ta ei lubanud kellelgi endale järgneda.

Otse lahtise akna all seisis suur mugav tugitool. Sellesse ta vajuski, rõhutuna füüsilisest kurnatusest, mis vaevas tema keha ja näis jõudvat ka ta hinge.

Ta nägi maja ees lagedal platsil uue kevadise elu tärkamisest pakatavate puude latvu. Õhus oli tunda vaimustavat vihmalõhna. All tänaval müütas rändkaupmees hõikudes oma kraami. Naiseni kostis vaevukuuldav viis, mida keegi kauguses laulis, ja varblaste parv sädistas katuseräästas.

Läänetaevas kogunenud ja üksteise otsa kuhjunud pilvede vahelt paistis tema aknasse siin-seal laiguti sinitaevast.

Toetanud pea taha toolipadjale, istus proua Mallard üsna liikumatult, üksnes aeg-ajalt vallandusid tema kurgust nuuksed, mis teda raputasid: ta oli nagu laps, kes on nuttes magama jäänud ja jätkab unes tihkumist.

Naine oli noor, kena ja rahuliku näoga, mille joontest aimus vaoshoitust ja isegi teatavat tugevust. Kuid nüüd olid tema silmad tuhmid ja pilk oli suunatud kaugusse, ühele neist sinitaeva laikudest. See ei

olnud endassesüüviv pilk, vaid andis pigem tunnistust aruka mõtte-tegevuse peatumisest.

Miski oli proua Mallardi poole teel ja ta ootas seda hirmunult. Mis see oli? Ta ei teadnud; see oli nimetamiseks liiga habras ja tabamatu. Kuid ta tundis midagi taevast ligi hiilimas, õhku täitvate helide, lõhnade ja värvide kaudu temani jõudmas.

Proua Mallardi rind tõusis ja langes nüüd tormiliselt. Ta hakkas aru saama, mis see on, mis üritab teda enda võimusse haarata, ja ta püüdis seda tagasi suruda tahtejõuga, mis oli niisama nõrk nagu tema kleenukesed valged käed.

Kui naine vastupanust loobus, pääses tema kergelt paotatud huulte vahelt sosinal üks sõna. Ta kordas seda vaevukuuldavalt üha uuesti: „Vaba, vaba, vaba!“ Tühi pilk ja sellele järgnenud kabuhirm kadusid tema silmist. Need olid nüüd terased ja säravad. Naise süda tagus kiiresti ning soontes pulbitsev veri soojendas ja lõõgastas kogu tema keha.

Proua Mallard ei hakanudki endalt küsima, kas teda vallanud tunne on ääretu rõõm või mitte. Puhast joovastust tundes heitis ta selle mõtte kui tähtsusetu kõrvale.

Proua Mallard teadis, et hakkab jälle nutma, kui näeb mehe lahkeid õrnu käsi elutult rinnal ristatuna ja tema nägu, mis oli naist vaadanud üksnes armastavalt, jäiga, halli ja surnuna. Kuid naine tundis, et sellele valusale hetkele järgneb pikk rodu aastaid, mis kuuluvad täielikult talle. Ja ta oli valmis neid avasüli tervitama.

Neil eelseisvatel aastatel ei peaks ta elama kellegi teise korraldatud elu, vaid enda oma. Poleks kellegi tugevat tahet, mis suruks pimedas sihikindlusega alla tema oma, sest on mehi ja naisi, kes arvavad endal olevat õiguse kaasinimestele oma tahet peale sundida. See, kas seda tehakse heal või kurjal eesmärgil, ei muuda tegu vähem kuritegelikuks, mõtiskles ta sel üürikesel valgustuse hetkel.

Ja ometi oli ta meest armastanud – mõnikord. Sageli ei olnud ta seda teinud. Mis tähtsust sel enam oli! Mis loeb armastus, see lahendamata mõistatus, teda vallanud iseteadvuse kõrval, milles ta ühtäkki tundis ära oma olemuse kõige tugevama tungi!

„Vaba! Keha ja hing on vabad!“ sosistas ta ikka ja jälle.

Josephine põlvitas suletud ukse taga, suu lukuaugu ääres, ja anus sisselaskmist. „Louise, ava uks! Ma palun sind, ava uks – sa mõtled end niimoodi haigeiks. Millega sa seal tegeled, Louise? Jumala eest, ava uks!“

„Mine ära. Ma ei mõtle end haigeks.“ Ei, läbi avatud akna ammutas ta hoopis tõelist elueliksiiri.

Naise kujutlusvõime lausa lendas eesootavatesse päevadesse. Kevadised, suvised ja igasugu muud päevad, mis oleksid vaid tema enda päralt. Ta luges sosinal kiire palve, soovides, et ta elaks kaua. Alles eile oli ta hirmujudinaga mõelnud, et ta võib elada kaua.

Proua Mallard tõusis pikkamööda püsti ja avas õe pealekäimisel ukse. Tema silmis oli palavikuline võidurõõm ja kehahoiak oli ta enese teadmata nagu võidujumalannal. Ta pani käe õe piha ümber ja koos läksid nad trepist alla. Richards seisis neid oodates all.

Keegi avas võtmega esiukse. See, kes rahulikult sammul sisenes, reisikott ja vihmavari käes, oli sõidust veidi räsitud Brently Mallard. Ta oli olnud õnnetuspaigast kaugel ja isegi ei teadnud, et midagi oli juhtunud. Brently Mallard seisis jahmunult, kuuldes Josephine'i läbilõikavat karjatust ja nähes Richardsi kiiret liigutust, et teda proua pilgu eest varjata.

Aga Richards jäi liiga hiljaks.

Kui arstid tulid, ütlesid nad, et proua Mallard suri haige südame tõttu – rõõm oli ta tapnud.

1894